

ITEM No 1902/55

SPECIAL ATTENTION: Translation Pool

Mr. Griffith

Mr. Sorensen

Mr. Graveson /2 copies/

FEP

PRIORITY

K.

March 11

VI/140 a

HUNGARY

EXILE /1200/

Anti-Communist

Propaganda /1207 f/

AUDIENCE ANALYSIS INTERVIEW.

SOURCE ROME:

A 48-year-old Jewish woman from BUDA-PEST who was interviewed by an RFE reporter while in transit for Israel.

DATE OF OBSERVATION: 1952 to February 24 1955.

SUMMARY:

Source generally listened to the radio for a few hours every evening. She nearly always listened to foreign stations, mainly to those transmitting national programs, and sometimes to the political programs of VOA, BBC and RFE.

She thinks that the most effective propaganda should be absolutely objective; this would be much better than filling the people with false hope, even if Hungary cannot hope for liberation in the near future. She gives other useful advice.

Source states that it is better not to make concrete prognostications about the future, for it happened that in a certain case things turned out differently from what RFE foretold.

EVALUATION COMMENT: None.

x x x

ÉLETRAJZI ADATOK.

LIFE STORY.

Forrás 48 éves nő. BUDAPESTen született. Zsidó vallását gyakorolja. Származása magyar. Szülei hoteltulajdonosok voltak. Iskolai végzettsége nyolc középiskola. BUDAPESTen töltött gyermekkor és középiskolás évek után 1932-ig NIZZAban hoteltulajdonos volt. 1932 óta BUDAPESTen élt. Bérházuk volt.

/more/

Nagyon jól beszél anyanyelvén kívül olaszul, franciául, spanyolul és portugálul, angolul és németül. Nem az irodalmat ismeri, hanem a hétköznapi nyelvet, a szállodai életben szükséges gyakorlati kifejezéseket. Magyarországot 1955 február 24.-én hagyta el.

NYUGATI ADÁSOK KRITIKÁJA.

CRITICISM OF WESTERN TRANSMISSIONS.

Volt egy Orion készülékem. Tudomásom szerint rádiót minden további nélkül lehet vásárolni. Bár mi ezt a készüléket már régen vettük. Az ugynevezett néprádiókon hiányzik a rövidhullámu sáv. Előnyük az, hogy olcsóbbak. A házban többnek is volt rádiója. Százalékban nem tudnám pontosan megmondani, mert nem tudom mindenkiről, hogy volt-e, vagy nem. Annál, akinél albérletben laktunk, volt rádió, de az inkább csak BUDAPESTet hallgatta. Nem hallottam rádió-elkobzási esetről külföldi rádiók hallgatása miatt. Csak közvetve hallottam már régebben, hogy egyeseknek kellemetlenségük volt, de nem pusztán a hallgatás miatt, hanem mivel egy nagyobb és vegyes összetételű társaságban továbbadták a nyugati rádió híreit és kommentárait. Nem emlékszem már arra, mivel büntették az illetőket.

Mi a rádiót sokat hallgattuk. Lakádadónk előtt nem volt titok, hogy a külföldi adásokat is rendszeresen hallgattuk. Nagyon emberségesek voltak velünk szemben. Ők nyelveket nem beszéltek. A külföld nem érdekelte őket. Mi életünk nagy részét külföldön töltöttük. Be kell vallanom, hogy engem a külföldi adók alatt elsősorban a nagy külföldi adások érdekelnek, PARIS, ROMA, csak másodsorban gondolok Amerika Hangjára, a B.B.C.-re és az RFE adásaira. Ez utóbbiakat ritkábban hallgattuk. Érdeklődésünk mindig előtérbe helyezte a zenét, a vidám adásokat, a rádiójátékokat és a szindarabokat a politikai hírekkel és kommentárokkal szemben. A műsorról előre soha nem informáltuk magunkat. Pillanatok alatt mindig megtaláltuk azt, ami érdekelt bennünket. Az európai nyelveket mind jól értettük, még a NIZZAI nemzetközi élet óta.

A BUDAPESTi rádiót az utóbbi időben már elvétele sem hallgattuk.

AZ RFE-t a rövidhullámhosszak egyikén szoktuk fogni. A középhullámhosszon csak néha jött be, esténként, de azon átsiklottunk, mert akkor más adók is bejöttek.

Igen gyakran lehetett tapasztalni szándékos zavarást, ezek azonban nem mindig voltak egyformán erősek, és fokozottabb figyelemmel ugyan, de a szöveget érteni lehetett azon keresztül is. Annakra rendszeresen nem hallgattuk az

/more/

RFE-t, hogy tudnám, hogy milyen adásokat zavartak különösen rendszeresen. A zavarás zaja nekem úgy tűnt, mintha valami ritmikusan ismétlődő nyikorgás lenne. Egyszer egy ismerőstől úgy hallottam, hogy a nyugati határszáron, SOPRON és SZOMBATHELY között építik a zavaróállomásokat. De nem tudom biztosan, így van-e ez.

A külföldi adásokat csak otthon hallgattuk. A családjain kívül erről senkinek nem beszéltünk. Szállásadó gazdánk tudott róla; de ők mindig jól voltak hozzá. Se ők, se mi a pártunk nem voltunk tagjai. Ők külföldről kizárólag csak zenét hallgattak. Mások előtt mindig titkoltuk a nyugati adások hallgatását. Hogy miért? Egyrészt azért, mert fiunk 1948-ig PARISban élt. Akkor meggondolatlanul hazajött. Másrészt azért, mert lányunk 1945 óta MILANOban, 1946 óta Izraelben élt. Mi életünk tekintélyes részét állandóan Nyugaton, Franciaországban töltöttük. Ezt általában tudták rólunk. Félig-meddig idegeneknek számítottunk. Nem akartuk ezt semmi módon tetézni. Nálunk minden külföldi megszokott légkört, és sok kedves személyes emléket jelentett mindenben.

A nyugati adásokat inkább az esti órákban hallgattuk. Néha már a késő délutáni órákban. Délben és délelőtt szinte sohasem. Az a véleményem, hogy a délelőtti órákban a rádió-hallgatók egy-két százaléka sem hallgat nyugati adást, az egyedül lehetséges rövidhullámhosszon sem. Ezeket a délelőtti adásokat teljes egészükben feleslegeseknek tartom. Inkább adjanak déltől éjfélig, vagy déltől hajnali háromig, vagy déltől másnap reggelig. Mindenesetre többen hallgatnák éjszaka, mint reggel vagy a délelőtti órákban. A haza szóló üzenetek nagyon meghatók. Én minden emberit a politika fölé helyezek. Mindaddig, amíg a politika csak a hatalom eszköze, és nem a közjó őszinte szolgálata, addig a politika undorító és embertelen dolog előttem. Nő vagyok. Semmiféle erőszakot nem szeretek. Ez a vélemény már harminc éve kialakult bennem.

Nem félttem attól, hogy bajba kerülök a nyugati adók hallgatása miatt. Egyre szeretném felhívni az RFE műsorkészítőit. Soha de soha ne bocsátkozzanak előre konkrét jóslásokba. Mert ha az nem teljesebbé, más téren is hitelüket veszítik. Talán már három éve is lehet, nem emlékszem már pontosan az időpontra, nem sokkal az indulás után, elhangzottak olyan jóslatok az RFE-n keresztül, hogy a forint a közeljövőben sokat veszít értékéből. És történetesen nem veszített. Jött akkor néhány olyan hónap, amikor, élelmiszerben és ruhában, többet lehetett vásárolni, mint előtte és utána.

ÖTLETEK A MŰSORVÁLTOZTATÁSRA.

IDEAS TO IMPROVE THE PROGRAM.

A szabad nyugatnak annyi lehetősége lenne felsőbbrendűségét kimutatni a kommunizmussal szemben, hogy ilyen kis

/more/

melléfogásokon nem lenne szabad elcsuszni. Ott vannak a nagy és letagadhatatlan igazságok: mennyit ér az ember a kommunizmusban: a kivégzettek, az elhurcoltak, a táborlakók, a normálval tökretettek, az idegileg összeomlottak, a szivbajosak és szivtrombózisosak. Ezek mind a kommunista hajsza eredményei. Ezeket a statisztikai adatokat nap-mint-nap közölni kellene, addig, amíg mindenki kívülről nem tudná. Ezek kommunista oldalról egyszerűen megválaszolhatatlan tények. Lehet, hogy én mindenre tulságosan egyénileg reagálok. De mindenben csak azt nézem, hogy emberséges-e vagy embertelen-e valami. Hogy egy adó lehet-e egyben tárgyilagos és egyben reménykeltő, az attól függ, hogy a tárgyilagos helyzet egyuttal reménykeltő-e. Ha a tárgyilagos helyzet nem reménykeltő, akkor csak két eset lehetséges: a rádió vagy feltárja a való helyzetet, de akkor nem reménykeltő, vagy elhallgat és megmási sokmindent, de akkor nem tárgyilagos. Minden fajta, még a legfinomabb hazugság is idővel megbosszulja magát, mert csak azt eredményezi, hogy a végén már senki sem tudja, mit higyen és mit nem. Minden esetben, amikor választani kell olcsó reménykeltés és a teljes tárgyilagosság között, gondokodás nélkül ez utóbbit ajánlhatom. Tudja mindenki, mi vár reá, mire számíthat, mire építhet, mire kalkulálhat.

Hogy mit változtatnék meg a műsoron? Megmondom: az adás egész technikáját. Egy hasonlatból azonnal sokat fog érteni. Nézzük meg akármelyik ujság vezércikkét. Állíthatom, ezek a legkevésbbé olvasott hasábok bármely ország bármilyen tendenciájú lapjánál. De a tördelt apró hireket, gazdasági hireket, apró kis pletykaszerű divatszenzációkat, a részletezett hirdetések százannyian olvassák. Végtelenül unalmas dolog 10-15 percenként ugyanazt a kommentáló hangot hallgatni.

Egyes nyugati rádiókban még a hírek mondatait is felváltva hol egy férfi, hol egy női hang olvassa be. S a mindennapi társalgási nyelv hangján évődnek és tréfálkoznak egymással. Ez az erősebb tördeltség igazán ráférne a propaganda-rádiókra.

End.